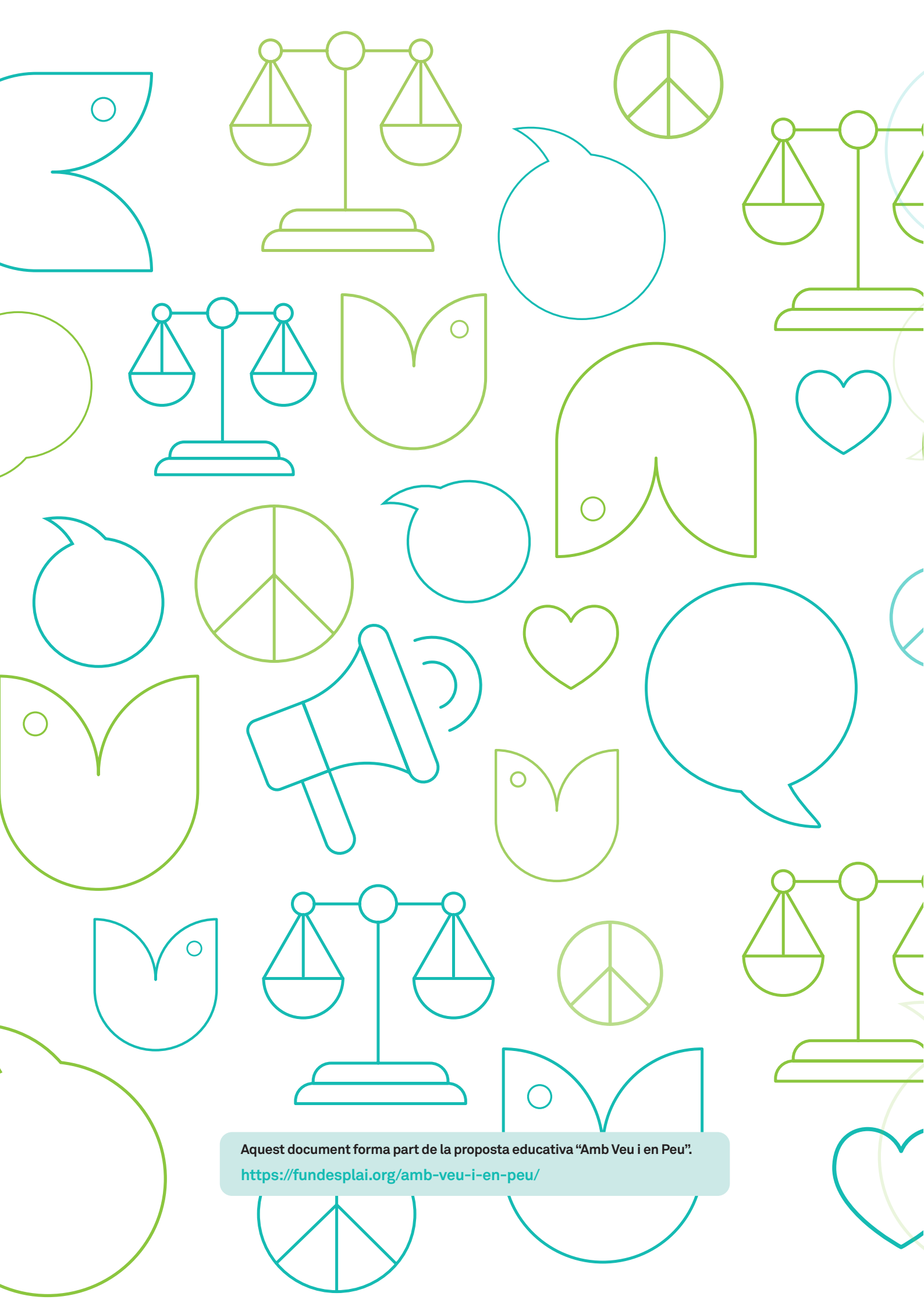

A circular inset photograph at the top center shows two young children from behind, looking into a classroom where a group of other children are sitting on the floor. The background of the entire page is white with faint, stylized line drawings of scales of justice, a bird, a pie chart, and a magnifying glass. A large, light green speech bubble shape frames the central text.

La participació democràtica al temps educatiu del migdia

**Extensió de la proposta educativa
amb Veu i en Peu
Curs 2026-2027**

Aquest document forma part de la proposta educativa "Amb Veu i en Peu".
<https://fundesplai.org/amb-veu-i-en-peu/>

Índex

- pàg. 5

Presentació
- pàg. 6

Per què reforçar la participació democràtica
- pàg. 8

Com ho fem al migdia
- pàg. 10

Condicions per a una participació real i significativa
- pàg. 18

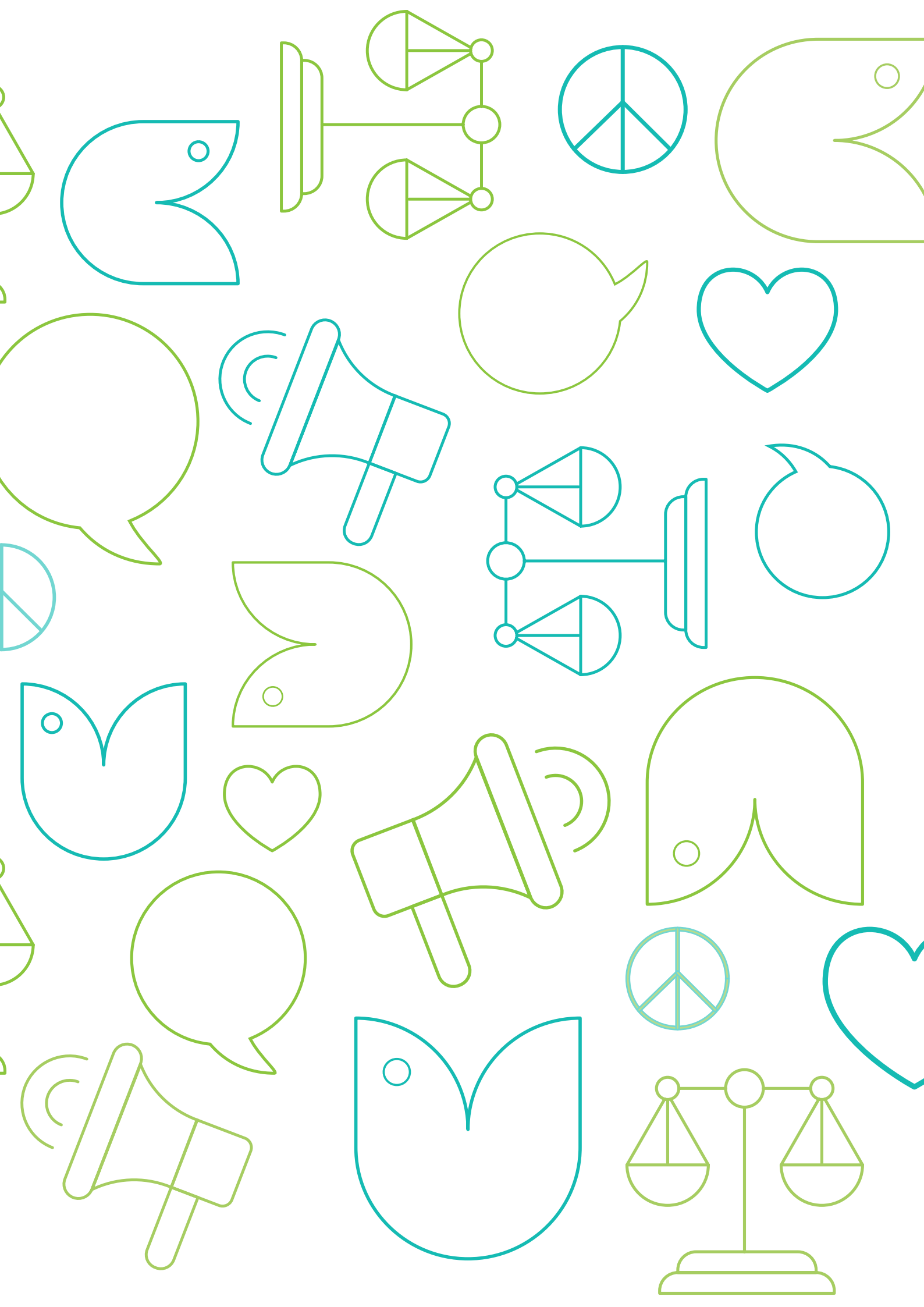
Com fem les festes i celebracions del temps de migdia més participatives
- pàg. 21

La participació també s'educa des de la cuina
- pàg. 23

Bones pràctiques

Presentació

La **participació democràtica** forma part de l'essència del nostre projecte educatiu. Entenem els infants com a subjectes de drets, amb capacitat per expressar opinions, prendre decisions i contribuir activament a la vida col·lectiva dels espais que comparteixen. Per aquest motiu, la participació no és una activitat puntual ni una proposta complementària, sinó un **principi transversal que orienta la nostra manera d'entendre l'educació i de relacionar-nos amb els infants**.

Per tant, si la participació és un dret reconegut als infants i adolescents, cal garantir que puguin ser escoltats i que tinguin **oportunitats reals d'incidir en les qüestions que els afecten o els interessin**. Fer efectiu aquest dret implica generar espais, temps i mecanismes que en facin possible l'exercici de manera significativa en la vida quotidiana.

Des del curs 2024-25 comptem amb l'estratègia **ParticipAcció**, que té com a finalitat la **revisió i reactivació de les pràctiques participatives en tots els àmbits d'intervenció educativa de Fundesplai**. Considerem necessari mantenir una mirada crítica i reflexiva sobre el nostre quefer per identificar oportunitats de millora, ampliar els espais de protagonisme infantil i avançar cap a formes de participació cada vegada més reals, inclusives i transformadores.

Aquesta estratègia, entre altres fites, ha impulsat la creació d'una comissió de seguiment i impuls de projectes, així com la **posada en marxa de la Comissió d'Infants del Temps Educatiu del Migdia (La Comi)**: un espai de cogovernança que reuneix infants de diferents centres educatius perquè comparteixin experiències, facin propostes i contribueixin a la millora dels projectes del temps del migdia.

A més, l'estratègia ha permès sistematitzar i donar visibilitat a nombroses experiències i estratègies de foment de la participació, com ara les assemblees, els dinars de representants, els consells d'infants i altres mecanismes de participació.

Aquest curs, la **proposta educativa Amb Veu i en Peu**, en la seva aplicació durant el segon any, posa novament el focus en la **qüestió del valor de la participació**. I ho fa, perquè **pau i democràcia formen un binomi indissoluble**. Educar per a la pau implica educar en el diàleg, l'escolta, la corresponsabilitat i la presa de decisions compartida. Quan els infants disposen d'espais reals per expressar les seves opinions i construir propostes desenvolupen competències essencials per a la vida democràtica. Per això, fomentar la participació infantil és també una manera de construir comunitats més justes, inclusives i cohesionades, on la convivència es fonamenta en el respecte, la cooperació i el compromís amb el bé comú.

Per què reforçar la participació democràtica

PER DEFENSAR LA DEMOCRÀCIA DES DE L'EDUCACIÓ

El context actual, marcat pel retrocés de drets, l'augment dels discursos d'odi, els autoritarismes, el debilitament dels vincles comunitaris i la desafecció política, fa evident la necessitat de reforçar aquesta tasca educativa. Davant d'aquests reptes, cal promoure una ciutadania disposada a implicar-se en la construcció d'un món més humà i just.

PER EDUCAR EN VALORS DE PAU I DEMOCRÀCIA

La pau i la democràcia no són realitats donades, sinó valors que es construeixen i es sostenen a través de petites accions quotidianes en els espais de convivència, aprenentatge i relació. En aquest marc, l'educació esdevé clau per afavorir el desenvolupament de persones crítiques, compromeses i implicades en la vida col·lectiva.

PER GARANTIR ELS DRETS DELS INFANTS I JOVES

Oferir espais reals de participació no és només una estratègia educativa, sinó també una manera de fer efectius els drets dels infants i joves. Això significa reconèixer la seva veu, potenciar el seu protagonisme i legitimar la seva capacitat d'incidir en allò que els afecta.

Reforçar participació democràtica

PER AVANÇAR CAP A UNA PARTICIPACIÓ REAL

Malgrat que aquests valors ja impregnen moltes de les pràctiques educatives, es fa necessari revisar-les de manera crítica per evitar que la participació quedi en un pla teòric o puntual. Cal generar estructures, metodologies i cultures organitzatives que assegurin una participació real i significativa. Això implica repensar els rols educatius, donar continuïtat als espais de participació i reconèixer el protagonisme dels infants en la vida quotidiana del centre.

PER PROMOURE EL BENESTAR EMOCIONAL I LA VINCULACIÓ AMB LA COMUNITAT

La participació també té un impacte positiu en el desenvolupament emocional dels infants. Sentir que la seva veu és escoltada i tinguda en compte reforça l'autoestima, la confiança en les pròpies capacitats i el sentiment de pertinença al grup. Quan els infants comproven que poden influir positivament en el seu entorn, augmenta el seu nivell d'implicació, responsabilitat i compromís amb la comunitat.

PER DESENVOLUPAR COMPETÈNCIES PERSONALS I SOCIALS

Quan els infants tenen oportunitats reals per expressar les seves opinions, escoltar altres punts de vista, deliberar i prendre decisions compartides, desenvolupen competències essencials per a la convivència i per a la vida en societat.

Com ho fem al migdia

El temps educatiu del migdia, per les seves característiques de convivència entre infants de diferents edats, relació i quotidianitat, ofereix un **context privilegiat per viure experiències de participació democràtica**. Partim de la convicció que la democràcia s'aprèn exercint-la. Per això, reforçar aquesta dimensió educativa ens permet contribuir al desenvolupament d'infants més autònoms, responsables, crítics i compromesos amb el benestar col·lectiu, alhora que avancem en la construcció d'una cultura de pau, democràcia i drets.

Ara bé, perquè la participació democràtica sigui real i significativa, cal **incorporar-la de manera intencionada i continuada en el dia a dia del temps de migdia**. No es tracta de fer activitats o projectes puntuals, sinó d'una manera **d'organitzar la convivència que reconeix els infants com a protagonistes i corresponsables de la vida col·lectiva del menjador escolar**.

L'objectiu no és només generar espais de participació, sinó **construir una cultura participativa que impregni la vida quotidiana del menjador**.

La participació dels infants durant el Temps del Migdia

Els infants **poden implicar-se de moltes maneres en la vida del migdia**. La participació no es limita a opinar o votar puntualment, sinó que **implica tenir oportunitats reals** per proposar, decidir, col·laborar i assumir responsabilitats en aquells aspectes que formen part del seu dia a dia.

Alguns exemples són:

- Assumir responsabilitats adequades a l'edat, que afavoreixin l'autonomia i la coresponsabilitat com parar i desparar la taula, endreçar el material, etc.
- Aportar idees per millorar l'organització del moment de l'àpat i del temps de lleure.
- Contribuir a definir les normes de convivència i els acords que regulen la vida del grup.
- Proposar jocs i activitats per enriquir el temps de lleure.
- Participar en assemblees, consells d'infants o comissions per expressar opinions i prendre decisions compartides.
- Implicar-se en projectes d'aprenentatge servei que contribueixin al benestar de la comunitat.
- Col·laborar en la resolució de conflictes a través del diàleg o de projectes de mediació.
- Acompanyar els infants nous per facilitar-los una millor adaptació al menjador.
- Implicar-se en projectes per reduir del malbaratament alimentari.

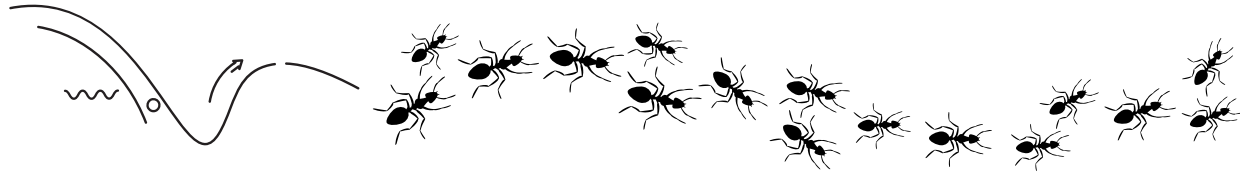

El més important és **que els infants percebin que la seva veu és escoltada i que poden influir de manera real en la vida col·lectiva del menjador**.

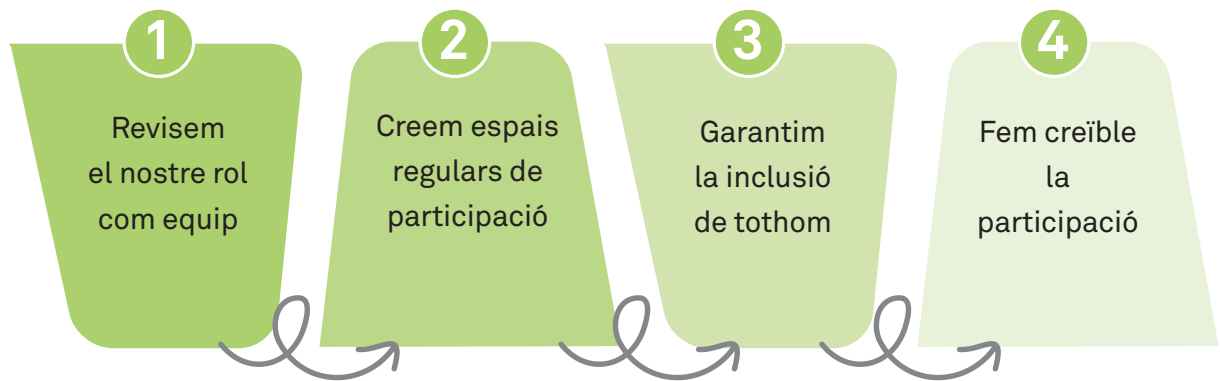

Condicions per a una participació real i significativa

Condicions per a una participació real i significativa

La participació no es produeix de manera espontània. Perquè sigui real i tingui valor educatiu, cal generar de forma intencionada les condicions que la facin possible.

Revisem el nostre rol com equip

La participació depèn tant dels espais que generem com de la nostra actitud educativa. Perquè el temps del migdia s'impregni de cultura participativa implica **evolucionar d'un model centrat en dirigir cap a un model basat en l'acompanyament, el vincle i la responsabilitat**.

Per això és fonamental:

- Escoltar activament.
- Validar les aportacions dels infants.
- Afavorir un clima de confiança i seguretat.
- Garantir la inclusió de totes les veus.
- Acompanyar sense imposar.
- Donar continuïtat als processos participatius.

Creem espais regulars de participació

És important establir moments estables on els infants puguin expressar-se i participar en la presa de decisions. Aquests espais han de ser estructurats però flexibles, i garantir que totes les veus siguin escoltades.

Per exemple:

- Assemblees de grup.
- Consells d'infants.
- Comissions de treball.
- Bústies de propostes.
- Dinars de representants.

Condicions per a una participació real i significativa

Garantim la inclusió de tothom

Una participació de qualitat és aquella en què tots els infants poden expressar-se, independentment de la seva edat o necessitats especials.

Per això és important:

- Adaptar els mecanismes de participació a les diferents edats.
- Utilitzar recursos visuals o dinàmiques diverses.
- Vetllar perquè no sempre participin els mateixos infants.

Fem creïble la participació

Perquè la participació tingui sentit, **els infants han de percebre que les seves aportacions tenen conseqüències reals.**

Per això és important:

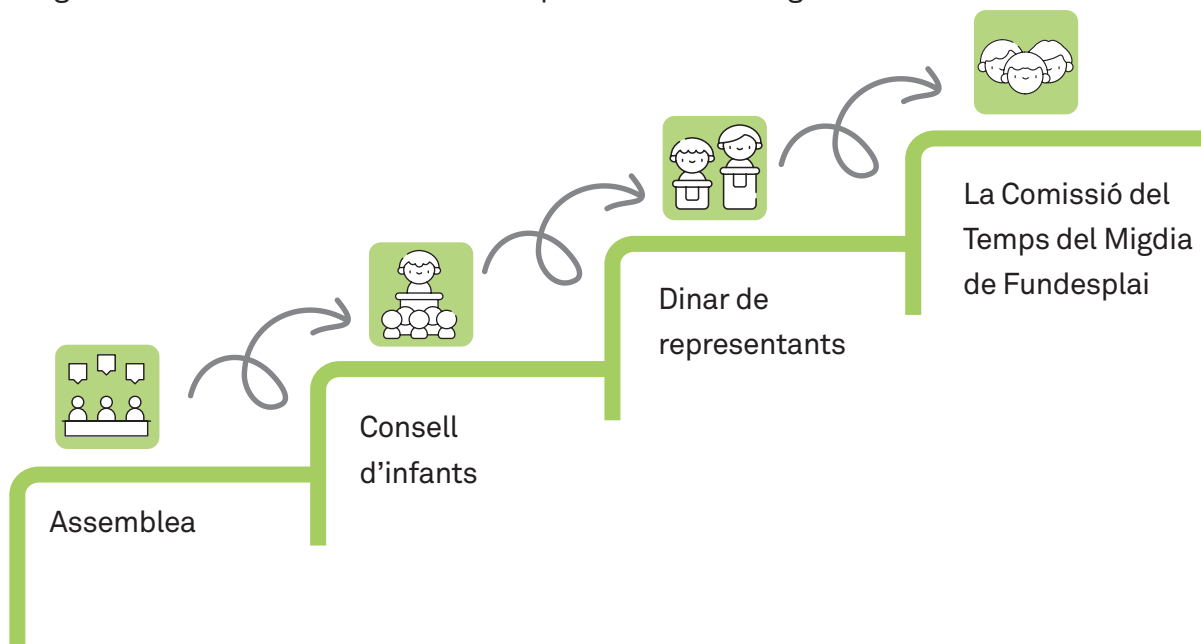
- Acollir i valorar les seves propostes.
- Concretar les idees en accions sempre que sigui possible.
- Explicar els motius quan una proposta no es pot dur a terme.
- Fer retorn dels acords i de les decisions preses.
- Donar visibilitat als resultats dels processos participatius.

Espais organitzats de participació al migdia

La participació dels infants es pot vehicular a través de diferents espais, cadascun amb una finalitat específica. Alguns permeten que participi tot el grup, mentre que d'altres funcionen a través de representants. En conjunt, aquests espais **ajuden a construir una cultura participativa**, afavoreixen la corresponsabilitat i permeten que la veu dels infants tingui incidència real en la vida del temps educatiu del migdia.

Espai	Funció principal
Assemblea	Participa tot el grup i pren acords sobre la seva vida quotidiana
Consell d'Infants	Representa diferents grups i treballa temes de centre o de menjador.
Dinar de representants	Facilita el diàleg directe amb la comissió de Menjador
Comissió del Temps del Migdia de Fundesplai	Participa en un nivell intercentres i de cogovernança

Condicions per a una participació real i significativa

L'assemblea

L'assemblea és **l'espai bàsic de participació de cada grup**. Hi participen tots els infants i té com a finalitat construir acords de convivència, organitzar aspectes del dia a dia i prendre decisions compartides sobre aquelles qüestions que afecten directament el grup.

Com hauria de funcionar una assemblea?

1. Regularitat i estructura

L'assemblea ha de tenir una freqüència estable (setmanal o quinzenal) i una estructura clara que faciliti la participació:

- Inici amb recordatori d'acords o del tema del dia.
- Recollida de propostes i inquietuds.
- Debat i valoració de les idees aportades.
- Presa de decisions col·lectiva.
- Tancament i retorn amb acords concrets i visibles.

2. Un espai segur i inclusiu

L'assemblea ha de garantir que totes les veus siguin escoltades, especialment les dels infants més tímids o amb menys iniciativa. El rol de l'equip educatiu és facilitar, no dirigir.

3. Materials de suport

Cartelleres, murals, bústies de propostes poden ajudar a donar visibilitat i continuïtat als processos.

El paper de l'equip educatiu dins l'assemblea

L'equip educatiu és clau per fer que l'assemblea sigui real i útil. El seu rol canvia. Implica passar de dirigir a acompanyar, i de decidir per ells i elles a decidir amb ells i elles.

- Escoltar activament i validar les aportacions.
- Facilitar el debat sense imposar solucions.
- Garantir la inclusió de totes les veus.
- Acompanyar la presa de decisions i ajudar a concretar-les.
- Fer retorn de manera clara i visible.

Consells pràctics per fer les assemblees dinàmiques i útils

En general, les assemblees funcionen millor quan:

- Els infants perceben **que és un espai útil**, on les seves aportacions són escoltades i poden tenir conseqüències reals en la vida del grup.
- Els infants **són els protagonistes de la conversa**, mentre que l'adult assumeix principalment un paper de facilitador.
- No se centren exclusivament en la resolució de conflictes, sinó que també serveixen per compartir experiències, felicitar iniciatives, organitzar activitats o fer propostes de millora.

Cicle Infantil	Cicle Inicial	Cicle Mitjà	Cicle Superior
Utilitzar materials visuals com ara imatges o objectes que representin els temes a parlar. Els ajuda a centrar-se i a entendre què passa. Fer assemblees breus, 10 minuts són suficients. Incorporar un “objecte de la paraula” per marcar torns.	Fer servir la bústia de propostes. Els infants poden deixar idees durant la setmana i l'assemblea les recupera. Rotar petits rols: moderador/a, encarregat/da de recollir propostes.	Treballar en grups petits que discuteixen una proposta i després la comparteixen. Evita que només parlin els de sempre. Fer servir alguns criteris per prendre decisions: és per tothom?, És viable?, etc. Donar visibilitat als acords a través de cartelleres o un “acta”.	Donar-los més autonomia. Grups rotatoris per preparar i dinamitzar l'assemblea.

Condicions per a una participació real i significativa

El Consell d'Infants al Temps del Migdia

El Consell d'Infants és el **principal òrgan de representació dels infants del menjador**. A diferència de l'assemblea, no hi participa tot el grup, sinó una **representació d'infants dels diferents cursos o comunitats**.

La seva funció és recollir les inquietuds, necessitats i propostes dels seus companys i companyes, analitzar-les conjuntament i participar en la millora d'aspectes relacionats amb la convivència, les activitats, els espais o l'organització general del temps educatiu del migdia.

Els infants que en formen part actuen com a portaveus. Per això, tenen la responsabilitat tant de consultar els seus grups abans de les reunions com de fer retorn dels acords i decisions preses.

Consells pràctics per fer del Consell d'Infants un espai útil

En general, el Consell d'Infants funciona millor quan:

- Les propostes i acords es tradueixen, sempre que sigui possible, en accions o millores visibles.
- És preveuen espais perquè consultin els seus companys i companyes abans de les reunions.
- Després de les trobades es fa un retorn dels acords a tots els infants.
- Hi ha una periodicitat i una estructura estables que tots els infants tenen entenen.
- Es planteja un tema de treball concret com pot ser, l'organització d'un àpat especial, festa d'activitats, etc.

El dinar de representants

El dinar de representants **és un espai de diàleg i consulta entre els infants representants i la comissió de menjador** que està formada per les persones adultes implicades en el temps educatiu del migdia.

Hi participen representants dels diferents cursos, membres de l'equip educatiu, la coordinació del servei i representants de les famílies. En un ambient més proper i distès, els infants poden compartir opinions, expressar necessitats, valorar aspectes del servei i formular propostes de millora.

Més que un espai de presa de decisions, és un espai d'escolta, intercanvi i construcció de confiança entre infants i persones adultes.

El fet de compartir un àpat afavoreix una comunicació més natural.

La Comissió d'Infants del Temps Educatiu del Migdia de Fundesplai

La Comissió d'Infants del Temps Educatiu del Migdia (La Comi com l'anomenen els infants), és un espai de **participació i cogovernança impulsat per Fundesplai que reuneix infants de diferents centres educatius**.

A diferència dels espais anteriors, la seva mirada no se centra en un únic menjador, sinó en el conjunt dels projectes del temps educatiu del migdia. Els infants comparteixen experiències, identifiquen reptes comuns, intercanvien idees i elaboren propostes que poden contribuir a la millora dels projectes de diversos centres.

La participació en aquesta comissió permet als infants descobrir altres realitats, ampliar la seva mirada i exercir una ciutadania activa més enllà del seu entorn immediat.

Més enllà de ser un espai de consulta, la comissió reconeix els infants com a agents de transformació i els ofereix oportunitats reals per participar en la construcció del projecte educatiu de Fundesplai.

Durant el curs 2025-2026, la Comissió va crear la seva pròpia insígnia per donar identitat a la iniciativa i reforçar el sentiment de pertinença al grup.

Com fem les festes i celebracions del temps de migdia més participativest

Les festes i celebracions en el temps de migdia són **moments molt especials**. Són dates plenes d'il·lusió que **generen sentiment de pertinença, enforteixen la cohesió del grup i contribueixen a la transmissió de la cultura**, les tradicions i els valors de comunitat.

Alhora, també són una oportunitat per **reconèixer i posar en valor la diversitat cultural present al grup**. Escotar les propostes dels infants, incorporar tradicions diverses i crear noves celebracions compartides contribueix a construir un sentiment de pertinença més inclusiu, on tothom se senti representat.

Més enllà del seu component lúdic, **les celebracions representen una gran oportunitat educativa per promoure la participació, l'autonomia i el protagonisme dels nois i les noies**.

Impregnar les festes de cultura participativa significa crear espais perquè els infants i joves puguin expressar les seves idees, fer propostes, assumir responsabilitats i sentir que la celebració també és seva, de principi a fi.

Per fer-ho, tindrem en compte:

- la cultura participativa i el bagatge del vostre centre.
- l'edat, les capacitats i les possibilitats reals de participació dels infants, especialment en aquelles celebracions on mantenir la màgia és un element important.
- el temps disponible per desenvolupar les propostes dels infants.
- que tots els infants tinguin oportunitats reals de participar, evitant que sempre siguin els mateixos qui decideixin o assumeixin els rols més visibles.

A continuació us proposem un seguit de recomanacions i exemples que poden servir com a punt de partida per reflexionar i dissenyar celebracions cada vegada més participatives.

Festes i celebracions més participatives

POC / GENS participativa	MOLT participativa
Els infants no participen en el disseny de la celebració, sinó que s'ho troben tot preparat el mateix dia. Les decisions sobre la festa les prenen exclusivament les persones adultes	Abans de la celebració, els infants participen en el disseny de la festa, fan propostes d'activitats i decideixen conjuntament com organitzar-la.
L'equip educatiu crea l'ambientació.	Els infants codissenyen i elaboren les decoracions que ambientaran el menjador i els espais del temps de migdia.
L'equip educatiu escull la música de la celebració.	Els infants elaboren conjuntament una llista musical a partir de les propostes dels diferents grups.
Els personatges de les celebracions (per exemple, la Castanyera o altres personatges tradicionals) són representats exclusivament per les persones educadores.	Els infants decideixen com representar els personatges i, especialment els més grans, poden participar en la teatralització, la benvinguda o altres moments de la celebració
L'equip educatiu decideix quins jocs i activitats es realitzaran.	Els infants proposen, i quan és possible, preparen els jocs i les activitats de la celebració.
Els infants participen únicament com a usuaris de les activitats.	Els infants assumeixen rols actius en l'organització de la festa com ara preparar espais, elaborar materials, dinamitzar activitats, etc. sempre amb l'acompanyament de l'equip educatiu.

Com fem les festes i celebracions del temps de migdia més participativest

La festa es repeteix cada any pràcticament de la mateixa manera.

Cada any els infants revisen la celebració, valoren què ha funcionat i decideixen què volen mantenir o modificar en futures edicions.

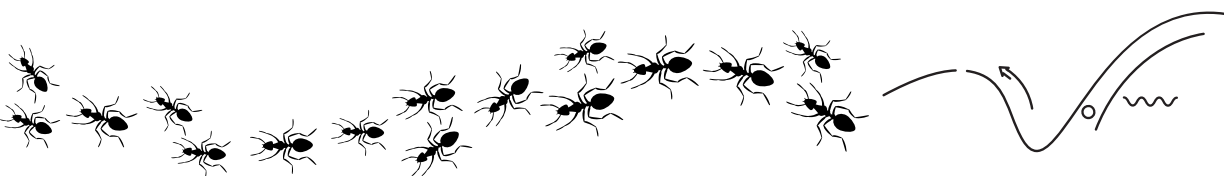
Les famílies reben únicament informació sobre la celebració.

Els infants preparen invitacions, cartells, vídeos o altres materials per explicar la celebració a les famílies i a la comunitat educativa, fent visible el seu paper protagonista.

La celebració finalitza sense recollir la valoració dels infants.

Després de la celebració, els infants valoren l'experiència, identifiquen els aspectes que han funcionat millor i proposen millores per a futures celebracions.

La participació també s'educa des de la cuina

Els **equips de cuina** també formen part de l'**equip educatiu** i **contribueixen activament al desenvolupament del projecte pedagògic del menjador**. La manera com es planifiquen els àpats, es preparen els aliments o es presenten els plats transmet valors i formes de relació que també eduquen.

Des de la mirada de la **cuina pedagògica**, l'alimentació no s'entén únicament com una necessitat biològica, sinó també com una experiència educativa, social i cultural que ofereix oportunitats per a la participació, la descoberta i la construcció de vincles.

Actualment, una de les experiències més consolidades són les **celebracions d'aniversari** al menjador. Aquestes celebracions esdevenen un espai de reconeixement i protagonisme dels infants, ja que permeten visibilitzar la importància de cadascú dins de la comunitat. A més, els infants poden escollir entre **diferents opcions de postres, incorporant així una dimensió participativa a aquesta experiència**.

Una altra experiència especialment interessant és la implicació dels infants en el disseny del menú d'una setmana. Amb l'acompanyament i la supervisió d'una persona especialitzada en nutrició, els infants participen en la selecció i combinació de diferents plats que posteriorment formaran part del menú real del menjador.

Aquesta experiència permet que els infants comprenguin que l'elaboració d'un menú implica tenir en compte múltiples factors, com ara l'equilibri nutricional, la varietat d'aliments, la temporada dels productes, la sostenibilitat, el pressupost disponible o les necessitats de

La participació també s'educa des de la cuina

totes les persones que fan ús del servei. D'aquesta manera, descobreixen que prendre decisions col·lectives sovint requereix combinar els gustos personals amb criteris de salut i de bé comú. Alhora, contribueix a promoure una relació més conscient i positiva amb l'alimentació i també ajuda els infants a valorar la tasca que realitzen els equips de cuina.

Tot i que introduir canvis en els menús no sempre és factible, ja que cal garantir criteris nutricionals, organitzatius, econòmics i de seguretat alimentària, és important que els infants tinguin oportunitats per expressar les seves opinions i suggeriments. De la mateixa manera, **cal que els equips de cuina assumeixin una actitud receptiva i oberta a les aportacions dels infants**, valorant-les i explicant els motius quan una proposta no és possible.

Aquestes iniciatives i moltes altres contribueixen a reforçar la coherència educativa del projecte de migdia, perquè transmeten als infants que la seva opinió és tinguda en compte en diferents àmbits de la vida del menjador. D'aquesta manera, **la participació deixa de ser una pràctica vinculada exclusivament a determinats espais o activitats i esdevé una cultura compartida per tot l'equip educatiu, incloent-hi els equips de cuina**, que també contribueixen a educar a través de cada àpat i de cada experiència viscuda al menjador

LA PARTICIPACIÓ EN EL PROJECTE EDUCATIU

Escola Joan Maragall. Sant Cugat del Vallès

A l'escola entenem la participació dels infants com un element clau del projecte educatiu. Els infants són protagonistes del seu temps de lleure i disposen d'espais reals per expressar opinions, fer propostes i implicar-se activament en la vida del servei.

La participació s'adapta a les característiques de cada etapa educativa.

- **I4 i I5:** amb els infants d'I4 i I5, la participació es desenvolupa principalment a partir dels seus interessos i del treball de valors. Cada mes escullen un conte que inspira diferents activitats de pati. A més, l'equip de monitoratge observa els seus jocs i interessos per incorporar noves propostes que donin resposta a les seves inquietuds.

- **De 1r a 3r de Primària:** en aquesta etapa, la programació de les activitats és compartida entre els infants i l'equip de monitoratge. Una part de les activitats és proposada pels monitors i monitores i una altra part és escollida pels infants, que també poden aportar idees pròpies a partir de les seves experiències en altres espais educatius i de lleure.

Bones pràctiques de participació democràtica al temps del migdia

Es promou que les activitats estiguin obertes a infants de diferents cursos per afavorir la convivència, la coneixença i la cohesió del grup de migdia.

■ **De 4t a 6è de Primària:** al cicle mitjà i superior es reforça la participació activa dels infants en la programació i organització de les activitats. Les propostes es recullen a través de diferents canals, com la bústia de suggeriments, les assemblees i les comissions d'infants. D'aquesta manera, els infants esdevenen responsables del funcionament del pati i de les activitats que s'hi desenvolupen.

A més a més, en aquesta etapa s'impulsen diferents projectes:

■ **Padrins lúdics:** els nois i noies, cada mes, preparen i dinamitzen una activitat adreçada als infants d'I4 i I5. Aquesta iniciativa fomenta la responsabilitat, el lideratge positiu, la cooperació i els vincles entre infants de diferents edats.

■ **Acompanyament als infants d'I3:** diàriament, els nois i noies voluntaris, participen en l'acompanyament dels infants d'I3 durant la migdiada. Ajuden a preparar els lletets, participen en el despertador i acompanyen els més petits fins a les aules, on els llegeixen un conte. Aquesta experiència fomenta la responsabilitat, l'empatia i les relacions positives entre iguals.

■ **També impulsem el Consell d'Infants** que és el principal òrgan de participació del servei és el Consell d'Infants, format per representants de tots els cursos de primària.

Aquest espai permet recollir necessitats, fer propostes i participar en la millora de diferents aspectes del servei, com les activitats, els espais, els materials, la convivència o els hàbits del menjador. Durant el curs 2025-2026, per exemple, s'han ludificat els hàbits del menjador a través de la Ruleta dels Hàbits i l'Oca dels Hàbits.

JUGUEM PLEGATS

Institució Montserrat. Barcelona

L'alumnat de 5è de primària impulsa la comissió "Juguem plegats", una iniciativa de participació infantil que té com a objectiu enriquir el temps del migdia amb propostes lúdiques adreçades als infants d'I3 fins a 6è de primària.

Els membres de la comissió s'organitzen seguint el model d'una cooperativa escolar. A través del Consell Rector i de la implicació dels seus socis i sòcies, duen a terme diferents accions que els permeten obtenir recursos per finançar les activitats que han dissenyat. Un cop definides les propostes, gestionen la compra dels materials necessaris i s'encarreguen de la seva preparació i dinamització.

Al llarg del curs han organitzat activitats molt diverses, com ara gimcanes, jocs de pistes, tallers, sessions de cinema, danses i contacontes, entre d'altres.

Es tracta d'un projecte desenvolupat durant tot el curs escolar que promou la iniciativa, la responsabilitat, el treball cooperatiu i el protagonisme dels infants. L'equip educatiu del menjador n'ha fet l'acompanyament, mentre que els infants de tots els cursos han gaudit activament de les propostes, convertint aquesta experiència en un espai de participació, convivència i aprenentatge compartit.

MANTENIR UN ESPAI DE MENYS SOROLL AL MENJADOR

Escola Ventura Gassol. El Morell

Aquesta iniciativa va sorgir de la Comissió d'Infants amb l'objectiu de promoure un ambient més tranquil i agradable al menjador. Els infants van proposar adaptar una estratègia que ja funcionava amb els més petits, basada en el reforç positiu, però utilitzant pilotes en lloc de medalles.

Cada taula disposa d'un nombre determinat de pilotes al començament de l'àpat. Si algun membre de la taula crida o no respecta els acords de convivència, es retira una pilota. D'aquesta manera, es fomenta la responsabilitat compartida i l'autoregulació del grup.

En cas que una taula perdi totes les pilotes, s'aplica una conseqüència acordada prèviament pels mateixos infants i recollida en un mural visible al menjador. El fet que siguin els propis nens i nenes qui hagin definit aquestes conseqüències afavoreix la implicació, el compromís amb les normes i el respecte pels acords col·lectius.

Aquesta proposta contribueix a reduir el nivell de soroll, millorar la convivència durant els àpats i potenciar la participació activa dels infants en l'organització i el bon funcionament del menjador.

Bones pràctiques de participació democràtica al temps del migdia

LA RODA DE LES SOLUCIONS

Escola Mare de Déu de Monserrat. Olesa

La roda de les solucions és un recurs per reflexionar i consensuar la millor forma de resoldre un conflicte de grup. Es pot adaptar a totes les edats i pot ser una roda creada pel mateix grup, amb solucions als conflictes consensuades entre tots i totes.

Nosaltres hem confeccionat amb els infants la nostra Roda de les Solucions i la tenim penjada en un lloc visible per a tothom. Sempre que hi ha una baralla o algun conflicte podem adreçar-nos a la roda de les solucions i buscar el diàleg i l'empatia entre les persones implicades.

A més a més, cada infant ha creat la seva “miniroda” amb format de medalló. Quan arriba el moment d'utilitzar-la, els infants implicats en el conflicte, es penjen els medallons i busquen plegats la millor solució.

LA MEDIACIÓ A L'ESPAI DEL MIGDIA

Escola Pi d'en Xandri. Sant Cugat del Vallès

La mediació entre iguals ens ha ajudat a que siguin els mateixos **infants** els que s'impliquin i ajudin a la resolució dels conflictes sense la necessitat de la intervenció d'una persona adulta.

En cada grup hi ha un o dos infants mediadors. Quan apareix un conflicte i són incapaços de solucionar-lo entre les parts involucrades, apareix la **figura dels infants – mediadors**. Aquests escolten a cada una de les parts, determinen qui és el problema i plantegen possibles solucions d'aquest.

Els infants - mediadors **varien setmanalment** per a què cada alumne pugui experimentar aquesta figura i aprendre estratègies per resoldre conflictes futurs.

DESPERTAR I3

Més de 30 escoles desenvolupen aquest projecte d'aprenentatge servei

També en l'espai del migdia podem educar en la mirada envers les necessitats dels altres i mobilitzar els valors de la solidaritat, la generositat i el compromís amb la comunitat alhora que s'aprenen noves habilitats i competències.

El projecte Despertar I3, en què l'alumnat de sisè col·labora amb l'equip educatiu en la tasca de despertar els infants més petits després de la migdiada n'és un bon exemple de metodologia aprenentatge servei aplicada al menjador escolar.

L'experiència ha demostrat tenir un impacte que va més enllà de participar de tasques com ajudar els infants a despertar-se, a cordar-se les sabates o a recollir el llit.

La iniciativa crea vincles entre els infants de sisè i els d'I3, però també genera noves relacions entre alumnes de diversos cursos que es coneixen i interactuen gràcies a la seva participació en el grup de despertar infants.

Fundesplai
Fundació Catalana de l'Esplai

